

JERNE SKOLE

1749-1989

Endnu en epoke i Jerne bys skolehistorie er afsluttet

Der skal ikke længere være skole i de bygninger, som siden 1905 har udgjort Jerne skole. Som det fremgår af de følgende sider, har Jerne skole en gang tidligere oplevet at blive lukket.

For 140 år siden blev Jerne skole erstattet af to nybyggede skoler – Veldbæk skole og Boldesager skole. En beslutning som efterlod Jerne bydelen uden egen skole.

Helt så galt er det ikke gået denne gang. Bydelens nyeste og nu eneste skole er her stadig og vil forhåbentligt blive omfattet med samme selvfølgelighed og accept, som har været et fundament for Jerne skole.

Med denne lille publikation håber skolenævnet at kunne fastholde indtryk fra en skole, som har spillet en vigtig rolle for et lokalområde.

En institution som har været en selvfølgelig del af områdets kultur. Måtte andre have held og gives tid og tålmodighed til at opnå samme position.

Ivan Dürr
skolenævnsformand

Jerne skole fra 1749-1956

Den 23. januar 1739 fik Danmark en skolelov, som indførte tvungen skolegang for al ungdom, drenge og piger. Sognets degn skulle hver dag holde skole i det »dertil beskikkede og hansen anviste Hus«. Huset eller skolen skulle bygges og opretholdes ved skat på sognets beboere. Det viste sig imidlertid umuligt at få beboerne til at påtage sig disse udgifter, hvorfor en forordning fra 29. april 1740 pålagde stedets godsejer eller proprietær at opføre skolen. I Jerne sogn påhvilede det provst Maturin Carstensen, der også var stor jordejer, at bygge skolen.

Provst Maturin fik imidlertid ikke bygget noget skolehus, han fik dog langt om længe samlet tømret sammen, og ved hans død i 1747 lå det over hvælvingerne i Jerne kirke. Degnen sendte efter pastorens død en ansøgning til kancelliet om at få skolen opført, og året efter i 1748 stod skolehuset færdig.

Jernes skoleforhold ordnes formelt i en fundats, som vedtages af Ribe amt

den 29. august 1749. Fra dette tidspunkt har Jerne skole siden regnet sin oprindelse. Skolen beskrives i 1749 som et 3 fags skolehus beliggende i »Toften Norden og tvert over for Degne Boeligen«. »Til Dette Skole Distrikt henlægges Børnene af Lyckegaard, Gammelby, Esbjerg-Gaard, Rørkier, Jerne og Qraulund«

En inventarliste fra Jerne skole fortæller lidt om standarden ved skolens begyndelse. På skolen forefandttes:

En jernbilægger kakkelovn

To lange borde

Et kort bord

Et lille firkantet bord

Otte faste bænke på pæle i gulvet

Fire korte hylder

Et stort sort bræt

En lænestol med halmsæde

Skolen har sikkert ikke rådet over bøger. En fortegnelse fra 1817 viser dog bedring, idet skolen nu havde 8 bøger.

Der findes ingen tegninger af skolen, men den har sikkert lignet illustrationen nedenfor. Illustrationen viser en typisk skole fra 1700 tallets sidste halvdel.

Hodde gamle skole, en typisk skole fra 1700-tallet. Efter tegning af Haakon Hesselager.

I 1826 blev skolen repareret og udvidet med et fag.

Den 7. juli 1846 meddeler en kancelliskrivelse:

»I steden for den nuværende Skolestue i Jerne Sogn, der bliver at nedbryde, opføres og indrettes tvende Skolehuse hvert på tre Fag og af anordningsmæssige Højde, det ene i Boldesager, det andet i Vældbæk. Det ene bliver at opføre i indeværende Sommer (1846), det andet i Sommeren 1847«.

Jerne degnebolig fra 1866 og den gamle degn C. A. Pedersen med familie.

Og således skete det. Begrundelsen var bl.a. for lang skolevej. Der var f.eks. fra Strandby til Jerne skole 5.100 alen, fra Vognsbøl 5.700, fra Uglvig 5.300 og fra Maade 3.850 alen. Ikke alle var dog tilfreds med den nye skoleordning. I 1860 indsendte således 74 beboere i Jerne sogn et andra-

gende til sognerådet om at samle de to skoler i sognet til een ved Jerne degnebolig. Ønsket imødekommes delvis, da sognerådet i 1866 bestemmer, at der i den nyopførte degnebolig på tomten af den nu nedrevne skole skulle indrettes en skolestue samme år.

Jerne Skole 1905

I 1800 tallets sidste halvdel opstår i Jerne sogns vestlige side en hel ny by. De mange børn herfra gør hurtigt pladsforholdene på Boldesager skole trange, og i 1905 opstår Jerne skole igen. Den nye skole i Jerne blev ikke bygget, hvor den gamle havde ligget, den blev trukket nærmere hen mod

kirken og havde plads til en lærer og to klasser.

Ret hurtigt måtte der bygges endnu to længer ved skolen, idet dele af bygningen fra 1905 overgik til kæmnerkontor. I 1921 bygges skolen ud med en hovedbygning. Senere i 1931 kommer gymnastikbygningen ud mod

Strandby Kirkevej til. Denne bygning fungerer i dag som skolebibliotek. Omkring 1945 indviede skolen en ny bygning til hjemkundskab og sløjd, og som sådan fungerer bygningen i dag.

I slutningen af 50'erne udvides Jerne skole for sidste gang og får hermed det udseende, vi kender i dag.

Børnetal ved Jerne skole

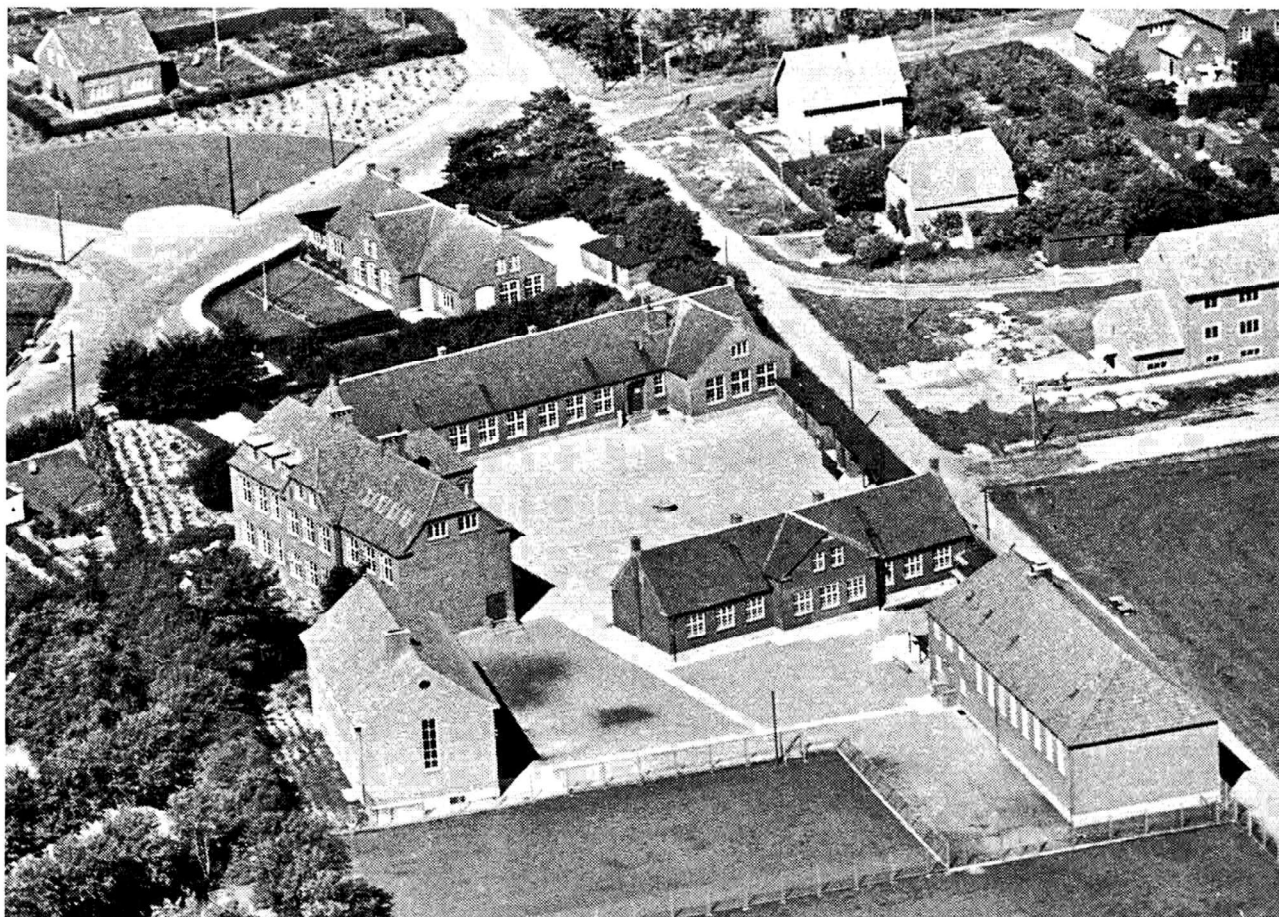
1749	ca. 30 elever
1824	85 elever
1844	119 elever
1847	130 elever
1945	328 elever
1950	483 elever
1964	1.306 elever
1970	880 elever
1988	401 elever

Jerne skoles bygning fra 1905 ved Per Ottesen.

Degne/overlærere/skoleinspektører ved Jerne skole

Degnene på de tider skulle ikke være lærere, men de skulle hjælpe præster-

Jerne skole omkring 1950.

ne, lede kirkesangen, ringe med kirkeklokken og holde orden i kirken. Efter skoleloven skulle degnene være studenter, men i Ribe stift var næppe halvdelen det. Det var ikke sjældent, at egnens store jordejer fik anbragt sin veltjente foged eller kusk som degn. Det kunne også hænde, at biskoppens kusk kørte ind i et degneembede.

Det blev forlangt, at degnen skulle være »en bequem Person«, derved forstod man en mand, som kunne læse, og som også kunne skrive og regne så godt »som udi hands Skoele behøves og som forstaar sin Katekismus og den rette Saliggørelses Orden... hand må ey bande, ey lyve og ey være tilgennegen til Drukkenskab, Liderlighed eller Ufredelighed«.

Er degnen ikke »bequem til Skoelehold«, kan det tillades ham at holde en »Substitut«, som han selv skal betale; og fører han ikke et anstændigt levned, da skal han »removeres«. Disse fordringer blev stillet til degnene med den nye skolelov, og derefter måtte ca. en trediedel af degnene opgive at blive skoleholdere, men en del af dem klarede den med at holde en »substitut«.

I 1636 hedder degnen i Jerne Mads. 5. marts 1652 ansættes Anders Christensen.

29. august 1695 – 6. januar 1714 Peder Christensen Pors.

1714-1740 Jens Christensen Rask.

1740 - 28. maj 1780 Johannes Brink.

Johannes Brink måtte de første 7 år undervise uden løn og uden skole. Han har derfor kunnet tilslutte sig kongen, der i forbindelse med den nye skolelov i 1740 udtalte, at skoleholdere bør behandles sådan, »at de ikke skal gøre deres Arbejde sukkende«.

17. september 1780 - 1807 Peder Jensen Brandt, født 1756, død i Jerne den 4. februar 1820.

10. oktober 1808 - 2. juni 1847:

Hans Adolf Brorson Fogtmann. Han har ca. 100-120 børn i 2 klasser. Morbroderen til læreren er H. A. Brorson i Ribe.

Skolelukningen i 1847 gav problemer, da skolen var bygget sammen med degneboligen, og degnen måtte formodes at sige nej til nedbrydning af den gamle skole. En visitationsanmærkning fra 3. august 1815 fortæller, at degnen Fogtmann ej var uden anlæg, men at der i øvrigt endnu ingen orden var i hans skole, han dør 2. juni 1847.

1847-1865. Christian Madsen Bilstoft underviste først ved Boldesager skole. De sidste år ved Vældbæk skole. Han skal have været grumme dygtig til den moderne indbyrdes undervisning. Hvilket indbragte ham en erkendtlighedsskrivelse fra det danske kancelli.

December 1865 - 1. marts 1895. Christian A. Petersen, først Vældbæk, siden Boldesager. Lærer Petersen var suspenderet fra sin skole i Nybøl af de tyske myndigheder på grund af agitatorisk virksomhed, senere udvist af Sønderjylland. Efter ansøgt afsked fungerede han som kordegn i Esbjerg til 1901. Han dør 19. december 1917. Han har udgivet bogen: Jerne en kortfattet skildring af sognet og kirkebyen (1916).

1895-1921. Skolen ledes fra Boldesager af J. Grundahl.

1921-1940. Overlærer Andreas Wilumsgaard.

1940-1956. Skoleinspektør Peter Waaben.

1956-1986. Skoleinspektør Ahlmann Nielsen.

1986-1989. Skoleinspektør Laust Poulsen.

Fra 1905 til 1936 er der udstrakt fællesskab mellem Jerne og Boldesager skoler. Fra 1921 har Jerne skole dog selvstændig ledelse, hvilket Boldesager opnår i 1936, da lærer Inge-

Realklassen fra 1938 med lærer Kaae tv. og overlærer Willumsgaard th.

mann Jensen fra Jerne skole ansættes som leder ved Boldesager skole.

I de første mange år var det ikke usædvanligt, at lærerne havde timer på både Boldesager og Jerne skole og indtil 1936 omfattede lærerrådsmøderne alle lærerne fra de to skoler, hvorfor disse møder da også afholdtes skiftevis på de to skoler.

Lærerrådets protokoller

En gennemlæsning af lærerrådets protokoller, som findes bevaret fra december 1921 og til i dag, giver et indtryk af dagligdagen på skolen.

Den 9. juni 1922 kan man læse:

»Allerede i flere år har arbejdet ved Jerne skole ikke kunnet udføres af det faste lærerpersonale, skiftende vikarer har derfor hidtil måttet udføre en del af timerne, og det har ikke gavn timerne. Hertil kommer, at børnetallet er nået til det punkt, at der er for mange til een klasse, men sættes

de i 2, så går gennemsnittet for hele skolen under 35 elever pr. klasse; men lærerrådet må udtale, at skolens arbejde i høj grad vil blive forringet, hvis der i hovedskolen skal arbejdes med klasser med et elevtal på over 60 – og i førsteklasseerne med et elevtal på over 40.«

Samme møde vedtager i øvrigt eenstemmigt, at lærere, der fremtidigt ansættes, får forpligtelse til at undervise ved begge skoler.

Gennem 30'erne stod et lærerværelse højt på ønskesedlen, og i flere henvendelser anmodes myndighederne om at bevillige penge til formålet.

9. december 1938

Nedsættes et udvalg som skal undersøge mulighederne for at anskaffe en filmfremviser og et radioapparat. Udvalget fremlægger senere et forslag, som 13 ud af lærerrådets 16 medlemmer anbefaler.

25. april 1940

Lærerrådet sender en længere skrivelse til skolekommissionen om tilflugtsrummene ved Jerne skole.

21. januar 1941

Sognerådet ansøges om at indkøbe et lysbilledapparat.

9. april 1942

»Det vedtages at henstille til skoleudvalget, at det foranlediger, at lærerne får fri adgang til lærerværelset oven over pedellens bolig.«

9. november 1943

I en forespørgsel til ministeriet kan læses:

»Skolevæsenet her i Jerne – Boldesager kommune er under de særlige forhold, der hersker for tiden, blevet henvist til andre lokaler.«

Sammenlægningen af Jerne med Esbjerg kommune den 1. april 1945 og krigens slutning giver ikke anledning til bemærkninger i lærerrådets protokoller.

Laust Poulsen
skoleinspektør

Jerne skole fra 1956 til 1986

Efter Jernes indlemmelse i Esbjerg kommune pr. 1. april 1945 iværksatte Esbjerg byråd en hurtig og virkningsfuld byggemodning af områderne på begge sider af Strandby Kirkevej øst for den nordgående jernbane. Area-lerne var tidligere udstykket som ko-

lonihaver, men havde størrelse som en normal byggegrund. Med byggemodningen og den begyndende lempelse af restriktionerne for tilladelse til at bygge enfamiliehuse i begyndelsen af 50'erne steg elevtallet i Jerne skole drastisk. Også boligfore-

Børnehaveklasse stiller op hos Frida Kløft.

ningsbyggeriet var kommet i gang. F.eks. havde boligforeningen »Ungdomsbo« et større byggeri i gang på hjørnet af Jagtvej og Hermodsvej.

I 1946 havde skolen 379 elever, i 1950 – 483 elever og i 1955 866 elever, hvilket gav et gennemsnit pr. klasse på 28,2. Det var et højt tal som gennemsnit, men værre var, at skolen kun havde 21 lokaler, alle faglokaler iberegnet. Det resulterede i, at undervisningstiden for nogle klasser gik fra 8-12 og for andre fra 12-16, hvilket naturligvis var utilfredsstillende. Byrådet besluttede da også i 1955, at Jerne skole skulle udbygges.

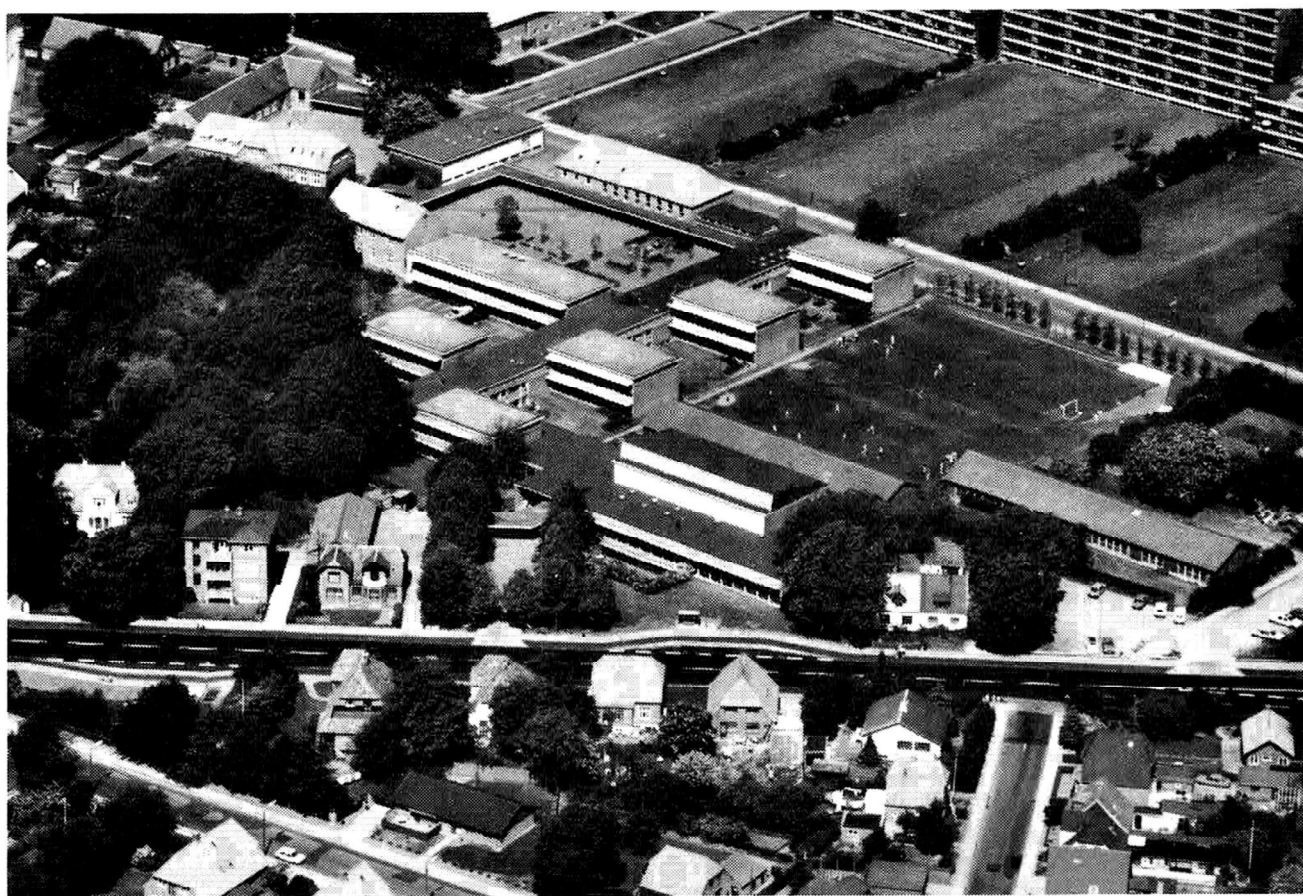
Denne udbygning blev dog noget forsinket, for på samme tid opstod der tanker om at skaffe Esbjerg Aftenseminarium, der lige havde dimiteret sit første hold, egne bygninger. Det problem var imidlertid stort, da næsten alle landets seminarier ønskede udvidelse eller tilladelse til ny-

byggeri, og naturligvis kunne man ikke forvente, at Esbjerg Aftenseminarium – den opkomling – skulle kunne finde plads i byggekvoten, før de ældre og ærværdige Stats- og Privatseminarier havde fået deres ønsker opfyldt.

I denne vanskelige situation kom Julius Bomholt, som gennem en årække havde boet i byen og var socialdemokratisk folketingsmand, sin by til undsætning. Han var nu undervisningsminister og resolverede, at det var forsvarligt at give en byggetilladelse til et seminarium, når det kunne ske i forbindelse med opførelsen af en ny skole, så en del faglokaler kunne bruges af de to institutioner i fællesskab.

Det resulterede i, at arkitekterne Mads Kamp, Jytte og Ove Tapdrup i december 1956 gik i gang med at tegne både skole og seminarium.

Som ny inspektør på skolen var pr.

Jerne skole og seminariet ca. 1962.

Lærerpersonalet ved Jerne skole 1960/61

1. december 1956 udnævnt hidtilværende viceskoleinspektør på Grådybskolen Ahlmann Nielsen. Han fik nok at se til, for børnetallet var fortsat med at vokse, så skolen ved udgangen af 1956 havde 915 elever fordelt på 34 klasser og stadig kun 21 lokaler til rådighed. Det var en næsten håbløs opgave at finde plads til de mange elever, men ved tanken om de lysere udsigter for en nær fremtid og ved at benytte lokaler i missionshuset, i Jerne Idrætsforenings klublokale og i et kælderlokale i aldersrenteboligerne nord for Strandby Kirkevej, kom skolen igennem en trængselstid.

Lærerne udnyttede de primitive undervisningsforhold uden indvendinger, alle var interesserede i at være med til at løse det opståede problem i tiden, indtil de nye lokaler kunne tages i brug.

Lokalerne blev færdige successivt. Først klasse- og faglokalerne i den lange gang, hvor seminariet havde dispositionsret over fysik-, biologi- og geografilokalerne 18 timer ugentlig. Derefter gik man i gang med at fjerne den gamle klassefløj (tidligere også gymnastiksal og lærerbolig), der lå,

hvor nu kontor og lærerværelse findes. Kontor og lærerværelse samt de tre klasselokaler nedenunder blev taget i brug den 1. januar 1960. Sidst af det nye kom skolekøkkenerne og moderniseringen af sløjdlokalet, men da havde byggeriet også stået på i 7 år.

Nu var skolen blevet det, den lokallemæssigt skulle være, nemlig en moderne 4-sporet skole, men såvel elev som klassetallet var fortsat vokset og lå i 1962 på henholdsvis 49 og 1221, så med de begrænsede muligheder for at kunne benytte faglokalerne var der stadig trængsel.

Dog, det nære samarbejde med seminariet gik godt. Den intense aktivitet, der var at spore overalt, inspirerede alle, og som den skole, der var under samme tag som seminariet, blev Jerne skole uofficielt, men ret naturligt, betragtet som værende den til seminariet hørende øvelsesskole, hvilket igen gav pædagogisk inspiration til begge sider.

Skolens personale, der var vokset kolossalt i løbet af få år, bestod efterhånden hovedsagelig af unge lærere, som ret naturligt havde let ved at skabe kontakt til seminariet – hvor i

øvrigt mange af dem selv havde gået – og til seminarieeleverne. Samarbejdet viste sig på mange måder at være frugtbart.

I den daglige undervisning blev der lagt vægt på eksakte kundskaber. Befolkningen i Jerne bestod i høj grad af familier i eget hus, hvor faderen tjente en ugeløn, var tjenestemandsansat (DSB og Postvæsen) eller var mindre forretningsdrivende, hvorfor der var et udtalt ønske hos dem om at sikre deres børn en god uddannelse. Man mærkede forældrenes interesse for deres børns skolegang, og da forholdene var blevet dertil, var de utallige, de forældremøder, der blev afholdt.

Det var skoleloven af 1958 (Jul. Bomholts og Jørgen Jørgensens kompromis), der nu skulle føres ud i livet. Man ønskede fra dele af lovgivningsmagtens side den »udelte skole« indført som princip. Reelt var der ved købstadsordnede skoler fortsat tale om en deling af eleverne efter 5. klasse, selvom delingen dog blev foretaget efter andre kriterier end før. Eleverne blev med henblik på de følgende to år delt i en almen og en boglig linie efter skolens skøn og forældrenes ønske. Delingen var ikke definitiv, idet en elev kunne flyttes fra almen til boglig linie eller omvendt. Mulighederne for en sådan flytning var i praksis til stede, idet fagene (herunder tysk, engelsk og matematik) var de samme i begge afdelinger. Den endelige deling kom så ved afslutningen af 7. klasse, hvor eleverne efter indstilling fra skolen blev delt i en realafdeling (I, II og III real) og i 8.-9. og 10. klasse.

Loven var kompliceret, så der var behov for de mange klasseforældremøder og samtaler med forældrene. Denne nære kontakt mellem forældrene og skolen resulterede i oprettelsen af Jerne skoles forældreforening den 20. februar 1963 med konstruktør

Richard Gram som første formand. Foreningen virkede gennem en årække som et bindeled mellem forældrene og skolen. Der blev afholdt foredrag om pædagogiske emner, diskussioner om børneopdragelse, seksualundervisning, ungdomskriminalitet, lektielæsning og indbudt til instruktioner i de nye fag, som skoleloven af 1958 havde medført, såsom matematik og sprog.

I det hele taget var der i disse år stor aktivitet på skolen dagen igennem. Alle elever kunne under den lokale fritidsordning melde sig til en eller anden fritidsaktivitet mellem kl. 15 og 17 på almindelige skoledage. Hvis et antal elever var enige om en eller anden aktivitet, blev der skaffet en lærer til dem. Alt var muligt inden for hobbyvirksomhed, sløjd, keramik, gymnastik, håndarbejde, husgerning og m.m. Mange elever var glade for at kunne tilbringe et par eftermiddage om ugen på skolen, og forældrene var glade for ordningen, hvorved udearbejdende kunne nå hjem samtidig med børnene. I mange år opførte Egon Kristensen med sine skuespillere et dilettantstykke som en del af underholdningen ved den årlige skolefest. Også en aktivitet, som fungerede under fritidsordningen.

En anden aktivitet, som også gennem mange år hørte under fritidsordningen, var sang og musik eller skolekor og skoleorkester. (For sang og musiks vedkommende ophørte ordningen i skoleåret 61/62, da timer i sang og musik blev overført til den almindelige undervisning.) Det var Else Thomsen og Aa. Gabriel Petersen, der her trak det store læs. De kunne trække det, for de var begge besjælet af den fornødne ildhu. Else Thomsen lærte sine (fortrinsvis) piger at synge med en klar og ren stemme og høstede megen anerkendelse for sin instruktion. Aa. Gabriel Peter-

sen, som tog sig af instrumenterne specielt blokfløjterne, var rigtig i sit es, når kor og orkester skulle vise forældre, søskende, bedsteforældre og andet publikum, hvad de havde lært i sæsonens løb, eller når de gav koncerter i kirken, ved skolens årsafslutning, på andre skoler osv. Det blev også til mange rejser på udveksling med andre skoler, f.eks. til Kolding, Vojens og Vedel ved Hamborg. Else Thomsens kor skal også huskes for sin mangeårige deltagelse i DR's »Sangerdyst fra kyst til kyst«, hvor konkurrencen var hård, og hvor kravet frem for alt var kvalitet og disciplin. De vandt ikke, men hævdede sig smukt.

Boldspil, gymnastik og idræt spillede i mange år en betydende rolle såvel i idrætstimerne som i fritiden, fordi skolen havde dygtige og engagerede idrætslærere. Hvem husker ikke Helly Brinch med sine mange hold af flinke gymnaster ved forårsopvisningerne. Ofte havde hun fem hold med forskellig timeplan foruden springpigerne, der i mere end 20 år har deltaget i Danmarks gymnastiklærerforenings landskonkurrence og ofte har placeret sig blandt præmieta-gerne.

Ved de store idrætsstævner, som indtil 1970 (kommunesammenlægningen), blev afviklet som et stort, festligt stævne fælles for alle skoler, var der fælles indmarch, præsentation af fanerne og tale ved prominente personer som skoledirektøren, skolekommissionsformanden eller en af skoleinspektørerne. Derefter var der udmarch, og kampene kunne begynde. Alle tilmeldte hold kom i ilden, og der var foruden æren også pokaler nok at kæmpe om. Rørkjær, Gammelby og Jerne skole kæmpede i mange år om, hvem der kunne hjemføre flest sejrstrofæer. I 1967 havde »Vestkysten« følgende overskrift i

store bogstaver: »Jerne skoles store triumf, løb med hele 7 pokaler«. I mange år har skolens fodboldhold deltaget i landsturneringer for skolehold og er mere end en gang nået så langt som til at vinde den jyske pulje. Jo, sporten har haft både elever og læreres bevågenhed, hvilket også har sat sine spor hos mange elever, efter at de er gået ud af skolen. Mange har hævdet sig blandt de bedste i landet, og enkelte har endog været med på verdensplan. I undervisningsvejledningen for faget idræt i afgangsklasserne forekommer en opfordring til idrætslærerne om at instruere eleverne i en form for idræt, som de vil kunne dyrke senere hen i livet. Den opfordring synes at være efterkommet for Jerne skoles vedkommende.

Idræt har haft stor betydning for Jerne skole

Karl Otto Johansens »Fire heste under et træ« opstillet 5. maj 1965 af Esbjerg kommune med støtte fra Statens Kunstfond blev snart skolens symbol. Viceskoledirektør Peter Vedde (t.v.), skoledirektør N. P. Andersen og skoleinspektør Ahlmann Nielsen har besøg af skoledirektøren fra Grønland Harald Bertelsen og frue.

Selvom byggeriet af seminarium og skole var sket planmæssigt og i henhold til de beregninger, som myndighederne havde foretaget m.h.t. arealbehov, skulle det snart vise sig, at ingen af institutionerne kunne rumme de mange elever, som de efterhånden fik. Da der i 1961 var en villa ledig i Storegade lige over for seminariet, indstillede seminariets rektor til bestyrelsen, at denne villa blev købt og indrettet til undervisningsbrug. På samme tid meddelte skolens inspektør skoleudvalget, at skolen nu havde en overbelægning på 33%, og at der ikke var snarlig udsigt til aflastning.

Der var planer om at bygge en skole syd for Jerne præstegård, Præstegårdsskolen, og en nord for Strandby Kirkevej, Bakkeskolen, men det trak ud, for byggemodningen af arealerne

skulle ske ved beskæftigelsesarbejde, og når der om sommeren var fuld beskæftigelse, lå arbejdet stille. Resultatet var, at skoleudvalget blev nødt til at indstille til byrådet, at der blev bygget en midlertidig pavillon med 6 klasselokaler på skolens sportsplads, der efterhånden var skrumpet ind, idet seminariet allerede havde opført en. Senere opførte seminariet endnu en, hvorved sportspladsen var skrumpet ind til et minimum. Trængslernes tid var dog ikke forbi endnu.

Skolens distrikt omfattede også »Fuglebakken«, og da skolen i forvejen var en 6-sporet skole, og der var børn nok fra dette kvarter til to børnehaveklasser, lykkedes det skoleudvalget at leje et af husene og indrette det til undervisning af de to børnehaveklasser. Det følgende år måtte de natur-

ligvis give plads til nye børnehaveklasser, hvorfor de rykkede over på Jerne skole, hvorved skolen en overgang havde 8 parallelklasser.

Sådan var forholdene, indtil Præstegårdsskolen endelig kunne tage 1. etape i brug pr. 1/8 65. Det gav dog næsten ingen aflastning, selvom en del børn under forældrenes højlydte protester blev tvangsforflyttet. Jerne skole havde stadig mellem 1250 og 1300 elever, og først i august 1968 var Bakkeskolen klar til at modtage elever, og denne gang gav det aflastning, for kvarteret omkring Bakkeskolen var efterhånden blevet stærkt udbygget.

Jerne skole gik nu gradvis ned til 8-900 elever og kunne undvære sin pavillon, som blev flyttet til Rørkjær skole. Seminariet derimod var i pladsnød på grund af ny seminarie-

lov, der trådte i kraft i 1969, og påbegyndte i 1971 byggeriet af det nye seminarium ved Bakkeskolen. Ved seminariets flytning, som blev foretaget fra 1973, efterhånden som lokalerne blev færdige, blev der pludselig god plads til Jerne skole, da skolen fik lov at overtage nogle af de faglokaler, som seminariets efterfølger Den sociale Højskole ikke kunne udnytte.

Samarbejdet med Den Sociale Højskole er fortsat og er resulteret i, at sidstnævnte institution har kunnet overtage flere lokaler, efterhånden som Jerne skole har haft et dalende behov, og er blevet udvidet med andre institutioner som »Dansk kommunal Kursus« og uddannelsen af hjemmehjælpere i Ribe Amt.

Ahlmann Nielsen
skoleinspektør ved
Jerne skole fra 1956-86

Generationerne på Jerne skole

I flere tilfælde har elevernes forældre og bedsteforældre alle gået på Jerne skole.

På billedet ses Carina og Carsten Høy begge elever på Jerne skole. Moderen Susanne Høy og mormor Erna Skelmose er ligeledes gamle Jerne elever, men også oldefar Leo Jessen og tipoldefar Hans Jessen har begge gået på Jerne skole. Hans Jessen var i øv-

rigt første formand for Jerne boldklub. Erna Skelmose kan i øvrigt fortælle, at hun under krigen blev undervist på Jerne kro (forsamlingshuset) og missionshuset, da tyskerne havde taget skolen.

Susanne Skelmose Høy
Elev på Jerne skole til 1974

Elev på Jerne skole omkring 1930

Da jeg er blevet bedt om at skrive om min tid som elev på Jerne skole, må jeg så pludseligt tilbage i tiden til sidst i tyverne og et stykke hen i trediverne.

Jerne skole var også dengang en god skole med folke-, mellem- og realskole. Vi havde gode lærere, men vi hav-

de ikke så mange fag, som man disker op med i dag.

Vi havde dansk, regning, fysik, naturhistorie, danmarkshistorie, bibelhistorie, geografi, gymnastik og fodbold. Disse fag lærte vi til trivialitet, men vi fik dem lært, så det har gavnet os senere i livet.

Jeg havde det uheld at være født på den forkerte side af skæringsdatoen, som var den 1. oktober, hvilket medførte, at jeg skulle gå 2 år i 7. klasse. Jeg var noget sur over at skulle gå et år mere i skole, men senere hen i livet kan jeg kun være tilfreds dermed. Jeg fik Skov Thomassen som klasselærer. Han var en glimrende fortæller og inspirator, der forstod at få vi børn til at høre efter og sætte os ind i tingene, løse problemerne selv og ikke krybe udenom. Han var kontant, men meget retfærdig, slinger blev påtalt i en meget kraftig tone, der ikke var til at misforstå.

Han lærte mig mange gode ting, hvormed man kunne løse problemerne, blandt andet ved ikke at give op.

Vi fik også nogen på nakken, og det var heller ikke altid uforskyldt, blandt andet det at ryge på toiletterne vidste vi jo var forbudt, så vi kendte risikoen. Det medførte engang, at vi var en halv snes drenge ovre i gymnastiksalen, der gik derfra med stribet flæsk.

Jeg tror, at de mange historier om spanskrøret er lidt overdrevet. I de 8 år jeg gik i skole, oplevede jeg det kun 2-3 gange, så det var til at leve med.

Disciplinen dengang var nok noget strammere end i dag, for når der blev sagt stille, betød det stille, og forstod vi ikke det, så blev vi kraftigt irettesat.

Der var jo ikke så stort udbud af fag som i dag, men det vi lærte, blev lært til bunds. Så er spørgsmålet, hvad der er bedst, lære en hel del ting halvt, eller lære nogle få ting til bunds. Det er nok noget, man aldrig bliver helt enige om.

Jeg havde mange lyse og gode timer i den gamle skole, men selvfølgelig også nogle sure timer ind imellem. Men jeg var dog så glad for Jerne skole, at jeg i en periode havde overtimer, så at sige hver dag.

Men alt i alt en god og venlig skole med mange gode lærere, som opdragede os til at komme ud i livet med den størst mulige ballast, og nu vil man lukke denne skole, hvor så mange dygtige elever er udgået fra, og til dette kan jeg kun sige: »Herre tilgiv dem, thi de ved ikke, hvad de gør«.

Erik (Bager) Jensen.

Elev fra 1928-1936

Kampen for Jerne skole

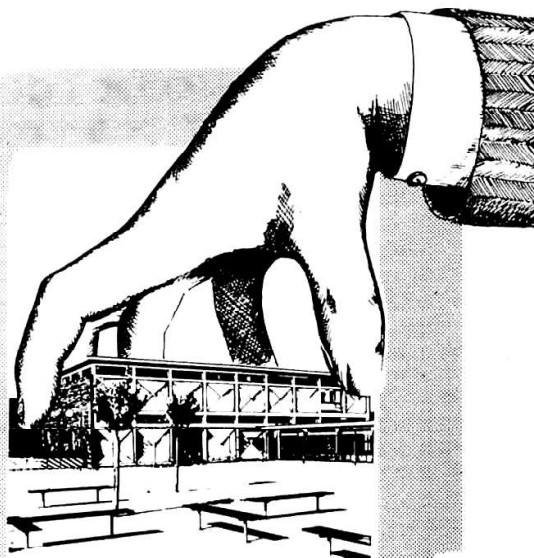
Den 2. september 1980 indkaldte kulturudvalget til forældremøde vedrørende den fremtidige skolestruktur i Esbjerg. Kulturudvalget oplyste på mødet, at man havde besluttet at nedlægge Jerne skole.

Det skulle naturligvis forhindres. Derfor trak elever, forældre og lærere i arbejdstøjet. Der blev lavet klistremærker, streamers, bankospil og meget andet for at skaffe penge til kampen. Eleverne gik i protestmarch og hang plakater op, og der blev lavet tegninger, som blev delt ud til alle distriktets beboere. Forældrene samlede underskrifter for at fremtvinge en afstemning om skolen, hvilket resulterede i, at der den 17. marts 1981 blev afholdt en forpligtende afstemning om Jerne skoles fremtid.

Jerne jublede. 71,1% stemte ja til at bevare skolen, kun 1,1% stemte nej. Der blev efterfølgende holdt sejrsfest i gymnastiksalen med stor deltagelse.

Den 4. september 1984 foreslås Jerne skole igen nedlagt. Elever og forældre sender påny breve til aviserne og argumenterer for at beholde skolen. I februar måned 1985 kom politikernes dom, så længe der er elever nok til to spor, skal Jerne skole bevares.

Den 18. februar 1985 er der morgensamling på skolen. Der synges: »I østen stiger solen op« og sluttet med

**Fingrene væk
fra
JERNE SKOLE!**

at råbe hurra for Jerne skole. Vi overlevede endnu en gang.

Den 25. januar 1988 er der skolestrukturdebat i byrådssalen, debatten gav overskriften: »Ingen grund til at lukke skoler her og nu«.

Den 16. marts 1988 vil man alligevel lukke Jerne skole.

Igen trækkes arbejdstøjet på, der laves nye forslag til skolestrukturen, der laves avisindlæg, oprettes aktionsgrupper, samles underskrifter og der holdes nye møder med politikerne for at overbevise dem om, at beslutningen om at lukke Jerne skole er helt forkert.

Intet nytter, den 12. december 1988 beslutter byrådet at nedlægge Jerne skole fra 1. august 1989.

Kampen har været lang, og der vil gå mange år før man forvinder tabet af en så gammel og dyrebar institution som Jerne skole er (var).

Rica Thomsen
Skolenævnsmedlem på Jerne skole
fra 1982-89

Skolenævnet ved Jerne skole.

Den 20. maj 1988
J.nr.: 011/240-88
Sagsbeh.: Preben Jensen.
Lokal nr.: 4700.

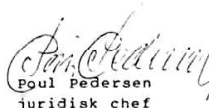
Skoleplanændring.

Byrådet godkendte den 12. december 1988 ændringer i skoleplanen vedrørende den fremtidige skolestruktur i Esbjerg.

De godkendte ændringer har bl.a. den virkning at Jerne skole nedlægges pr. 31. juli 1989, og at tilbageværende klasser overflyttes til henholdsvis Bakkeskolen og Boldesager skole.

venlig hilsen

A. K. Nielsen

Poul Pedersen
juridisk chef

Begyndelsen til en ny epoke

Med byrådets beslutning aftrykt ovenfor er der med skolenævnshormandens ord afsluttet endnu en epoke i Jerne bys skolehistorie. En historie som nøje er sammenkædet med Jernes udvikling fra landsby til en bydel i Esbjerg.

Personligt opnåede jeg kun at virke 3 år på skolen. Denne korte tid målt med skolens historie har dog været tilstrækkelig til, at jeg føler stor respekt og beundring for skolen og kredsen omkring skolen, og det skal

være mit håb, at den loyalitet, opbakning og samarbejdsvilje, som er udvist skolen, må overføres på bydelens nye skole.

Der skal nu være områdekontor på det sted, der engang var Jerne skole. Måske kan dette gamle kultursted ved en udbygning af områdekontoret udvikle sig til et nyt centrum i Jerne, et administrationsområde evt. med et tilknyttet bydelsråd.

Laust Poulsen
skoleinspektør